

ایجاد خطا در ماده و یا صورت قیاس و آلوده کردن فضای بحث و استدلال را مغالطه می گویند.

مغالطه ممکن است با سه انگیزه صورت گیرد: ۱. تمرین شخص مبتدی برای پرهیز از وقوع در مغالطه و کشف مغالطه دیگران؛ ۲. مقابله به مثل با افراد معاند و لجوج؛ ۳. ایجاد گمراهی و شبهه افکنی.

فواید آشنایی با مغالطه عبارتند از: ۱. پرهیز از وقوع در آن؛ ۲. مبارزه با اهل باطل؛ ۳. هدایت دیگران به سمت استدلال صحیح. فواید مغالطه و اثبات حق و ابطال امور ناصواب، دلایل روشنی بر ضرورت آموختن صناعات مغالطه است.

مغالطات یا درونی هستند یا بیرونی

مغالطات درونی یا صوری است یا غیرصوری

مغالطات غیرصوری نیز یا زبانی و لفظی است و یا غیرزبانی.

مغالطات صوری از طریق رعایت نکردن شرایط لازم در صورت قیاس حاصل می شود.

مغالطه اشتراک لفظی، استفاده از لفظ واحدی است که دارای معانی متعدد می باشد.

مغالطه در هیأت لفظ در مواردی است که لفظ و هیأت واحد معانی متعدد داشته باشند؛ نظیر لفظ مختار در عربی که هم اسم فاعل است و هم اسم مفعول.

مغالطه ابهام، از نحوه ترکیب الفاظ - از جهت حرکات و سکونات عارض بر آن - حاصل می شود.

مغالطه ترکیب، عبارت است از این که حکم اجزا را به کل نسبت دهیم.

مغالطه تفصیل مرکب به این معناست که حکم کل را به اجزا نسبت دهیم.

مغالطات غیر لفظی

۱. مغالطه ابهام انعکاس: تمییز ندادن بین لازم و ملزوم، مقدم و تالی، موضوع و محمول و عام و خاص

۲. مغالطه از طریق جابه جایی ذات و عرض: قرار گرفتن صفت به جای موصوف یا قرار گرفتن خاصیت صفت به جای خاصیت موصوف.

۳. مغالطه سوء اعتبار حمل: حذف قید لازم و یا اضافه قید غیر لازم.

۴. جمع کردن قضایای مختلف در یک قضیه: دعاوی مختلف را همچون ادعای واحد و قضیه واحد عرضه کردن.

۵. مصادره به مطلوب: یکی بودن نتیجه با یکی از مقدمات.

۶. مغالطه از طریق دور: نیازمندی مقدمات قیاس در اثبات به نتیجه همان قیاس.

۷. مغالطه عدول از تعریف یا عقب نشینی تعریفی: طرح یک ادعا و رها کردن و مضیق کردن آن هنگام برخورد با مشکل.

۸. مغالطه از راه جهل: جهل به چیزی را دلیل بر عدم آن به حساب آوردن و یا نفی نشدن ادعایی را دلیل وقوع آن پنداشتن.

۹. مغالطه ابهام گویی: پنهان شدن پشت دیوار ابهام گویی برای فرار به موقع از ورود اشکالات.

۱۰. مغالطه از طریق بیان شقوق - ذکر نکردن همه شقوق ممکن در یک مسأله ولی ادعای آن را داشتن و استفاده کردن از شقوق مذکور.

به نام خدا

مغالطه و اقسام آن

کهنه و باطل است و یا هر چه جدید است ضد دین است.

منبع : منطق و تفکر انتقادی

نوشته حسن معلمی

۱۱. مغالطه ادعای بی ربط: اعم بودن دلیل و یا اخص بودن آن از مدعا.

مغالطات بیرونی :

۱. قول طرف مقابل را مخالف حق جلوه دادن.

۲. خشم و غضب طرف مقابل را برانگیختن

۳. طرف مقابل را به طرف امور واهی و باطل سوق دادن.

۴. استفاده از عبارت ثقیل و پیچیده.

۵. آوردن مطالب بی ربط در لابه لای کلام برای

از بین بردن رشته کلام طرف مقابل.

۶. ایجاد هیجان کاذب با سروصدا و هیاهو و

حرکت دست و امثال آن ، برای تنگ کردن

میدان بر طرف مقابل.

۷. بار برهان را بر طرف مقابل انداختن، یعنی

به جای اثبات ادعای خود ، اثبات نقیض آن را از

طرف مقابل خواستن.

۸. تغییر موضع دادن در وسط بحث.

۹. سخن خود را خیلی بدیهی و روشن جلوه

دادن. ۱۰. ادعای این که هر چه قدیمی است